

Barbora

K rozhodnutí, že se stane au-pair, stejně jako k několika dalším zásadním rozhodnutím ve svém životě, dospěla Barbora v křůně, obklopená spokojeně se tvářícími, uznávanými vepříky. Lidé vlastně Barboru také uznávají, na společenských setkáních bývá často středem pozornosti, z jejích úsměvů vyzařuje srdečnost, která pramení spíš z upřímné šlechetnosti, než z touhy se zalíbit. Jedna kamarádka ji popsal jako malého pláčka s nepřiměřeně velkým laskavým očima a nakažlivým smíchem. Je energická, i když nijak zvlášť hezká, a její vitalitu vyvažuje dojem pevné stability, který lidé uklidňuje. Vzdor tomu Barboře samotné připadalo dokonale klidné a prosté stresu, jenž je svým způsobem součástí všech mezilidských vztahů, jediné místo – a sice její útočiště ve vepříně. Prasata také zřejmě vycítila, že je to dívka, která vyrůstala na vesnici a která ví, jak to u nich chodí, proto se chovala v její společnosti naprosto přirozeně. A přece se paradoxně právě její důvěrný vztah s prasaty stal jedním z důvodů, proč se rozhodla utíkat před stresem a stala se au-pair.

Důkladné pozorování prasat přivedlo Barboru z vesnice, kde vyrůstala, k doktorské práci o kritických faktorech vztahu tělesné hmotnosti a reprodukce u prasat. To byl důvod, proč v uplynulých třech letech skoro každý den chodila do vepřína na jižním Slovensku. Ale dnes (začátkem června 2004) už počítá zjištění, že katedra opět neuspěla s žádostí o zakoupení softwaru nutného k dokončení její analýzy. Kvůli tomuto nezdaru vyplula na povrch pravda, kterou si dlouho nechítěla připustit – totiž že kariéra, která by případně následovala po doktorátu, by daleko víc odpovídala ambicím její matky než tomu, co chce ona sama.

Rozhodnutí nebylo tak docela dílem okamžiku. Před týdnem, kdy už si Barbora velmi dobře uvědomovala, že zpráva z katedry nemusí být příznivá, seděla u prasat a uvažovala. Tou dobou sice v jejím životě spousta věcí něšla tak, jak by si byla přála, ale všechny její představy o budoucnosti se točily kolem toho, jak

témto prasatům poskytnout řádný domov. V tomto hospodářství budoucnost měl nepochybně své místo milující manžel a kopa šťastných dětí, ale to všechno jako by bylo jen přirozeným doplňkem místa, o němž po třech letech výzkumu věděla, že by bylo naprosto dokonalé pro prasata. Tato vize by ale stála peníze. Dokázala vymyslet jediný způsob, jak získat kapitál a zároveň uniknout stresu, způsobenému očekáváním rodičů i frustrací z akademické práce – strávit rok jako au-pair. Kdo ví, třeba by po něm mohla následovat pracovní sítě na nějaké ekologické prasečí farmě na britském venkově, o které kdesi četla. Důvodem, proč v této vizi její budoucnosti stála v popředí prasata a manžel až v pozadí, byla možná skutečnost, že se před nedávnem rozešla se svým přítelem, který měl naopak ve svých akademických ambicích zcela jasnou – cítila, že tahle jeho cilevidomnost by s největší pravděpodobností byla spíše na škodu jeho partnerky.

Ně že by rozhodnutí stát se au-pair bylo nějak zvlášť konstruktivní volbou – jen ji vytvořilo v hlavě trochu konkrétnější vidinu, když všechno ostatní bylo mlhavé. Barbora prostě neměla žádnou představu o tom, co by měla dělat, a jakoukoli jinou myšlenku na budoucnost vždycky brzy vytlačily různé námitky a obavy. Když si nejste jisti směřováním své kariéry nebo vzdělání, ani tím, odkud by mohl přijít váš příští partner, nebo pokud vůbec nějaký takový člověk bude, pak jednou z velkých výhod práce au-pair je to, že musí být dočasná. Nemá to ani tak rozhodnutí, jako spíš odložení jiných rozhodnutí. Jistě je, že pokud vám právě v tomto okamžiku připadá nemožné se rozhodnout, co máte udělat, za rok se všechno může vyjasnit. Barbora tedy pak možná bude mít lepší ponětí o tom, kdo je, což se zdálo být nezbytným předpokladem k tomu, aby si uvědomila, čím by se měla stát. Najít si obdobnou práci v nějaké domácnosti s dětmi v Bratislavě nebylo možné. Vzhledem k jejímu vzdělání by tím rodiče byli dotčení, a plat by byl ubohý. Takže stát se au-pair znamenalo něco víc než jen nějak zabít rok. Navíc ji přišlo ideální zlepšit si angličtinu, když zatím nevyl, co chce dělat, protože tabule dovednost bude užitečná v podstatě při čemkoli – třeba i při sledování televize. Úklid domu je sice práce, ale Barbora ji pokládala za relativně uklidňující a líbilo se jí, že jí poskytnete spousty času na přemýšlení o životě a budoucnosti. Konečně ji také lákalo jet do Velké Británie. Stačilo podívat se na mapu a vědět, že mezi ní a matkou je kousek moře. To jí do plánu krásně zapadalo. Takže proč nejít do Británie?

O týden později Barbořin pocit marnosti vzrostl natolik, že zoufale zatoužila vrátit se znovu do vepřína. Na rozdíl od všech nedarů a absurdit vnějšího světa existoval jistý druh racionálního světa a řád, který spojovala se svými prasaty. Ve srovnání s ním ta záležitost s au-pair

už za pouhý týden vypadala jako komedie. Člověku, který byl zvyklý na trpělivé shromažďování dat, připadalo, že zařizování au-pair pobytu je založeno na principu, že nikdo by o nikom neměl nic vědět. Začalo to v okamžiku, kdy se rozhodla připravit svou dokumentaci, aby ji odeslala e-mailem do agentury. Její přítel se zhrozil, že měla v úmyslu poskytnout jim o své osobě pravdivé údaje, a ona byla ještě víc zděšená představou, že by měla fotografie nebo reference falšovat. Poté, co si přečetla šest návodů od agentur, a všechny zdůrazňovaly, že musí přiložit svou fotografii, na které se usmívá obklopená dětmi, poznamenala, že žádné děti nemá, ale že by jim určitě mohla stačit jedna z mnoha fotek, na které je obklopena šťastnými prasátky.

Vyloženou frašku však z celé záležitosti udělal telefonát z agentury. Jelikož se Barbora rozhodla k takové velké změně kurzu, pomyslela si, že by mohlo být dobré udělat radikální řez, a místo venkova a života na farmě si zvolit přímo Londýn. Proto při vyplňování dotazníků ignorovala všechny volby a kolonky, v nichž měla zaškrtnávat své preference, s výjimkou těch, které uváděly, že nechce být na venkově a nechce být umístěna do neúplné rodiny jen s otcem. A právě ji zatelefonovali z agentury a s velkým potěšením ji oznámili, že pro ni našli nový domov v Anglii. Ukázalo se, že se jedná o otce samoživitele žijícího na vesnici. Ještě že do dotazníku nenapsala, že nechce bydlet s černochem, jinak by nepochybně byl navíc ještě černý, poznamenala Barbora. Když si stěžovala slečně v agentuře, odpovídeli jí, že v podstatě není pravděpodobné, že by byly k dispozici nějaké domácnosti v jakémkoli městě v Anglii a že všechny rodiny žijící ve městech chtějí někoho, kdo umí řídit. Barbořa prý může být ráda, že bude pracovat přes takovou schopnou agenturu a kromě toho, že ona sama pracovala u osamělého otce a byla to skvělá zkušenost. Barbora se jí slušně zeptala, kolik svobodných mužů by podle ní stačilo k tomu, aby pobyt byl dokonalý. Žena z agentury zřejmě ironii vůbec nepochopila. V tuhle chvíli však Barbora cítila, že už se poddala osudu. Agentura tvrdila, že pokud tohle umístění nepřijme, nemůže jí říci, kdy se naskytne další příležitost, a to bylo rozhodující. Poslední, ale pro ni zásadní informací bylo ujištění agentury (i když jak to vědět?), že dotčený muž má přítelkyni.

Barboru našťavala dotýcná z agentury i její zpráva. Typické bylo, že agenturu vlastnil Čech, a žena měla takové to přezíravé chování, z něž bylo jisté pouze to, že jedná jen ve svém vlastním zájmu – ráda mluví a mluví, ale vlastně vám nedá žádnou informaci, jakou doopravdy potřebujete. Jasně, to je typické pro Čechy, myslela si Barbora. Nakonec ji žena z agentury sdělila, že jí ten svobodný muž v úterý odpoledne zatelefonoval. Barbora ji ujistila, že je na to připravena, a přemluvila kamarádku, která

[illegible]

Na druhou stranu zase nechtěla zajiť tak daleko jako před několika lety její kamarádka Edita. Ta neuměla anglicky ani slovo a přesvědčila kamarádku, aby všechno mluvení vyřídila za ni. Riskovala tím dost velké neříkavosti, když přijela do rodiny a pravda vyšla na povrch. Rodina si zpočátku myslela, že dívka by mohla být nějaká delikventka; a tak do konce zavolala policii. Ale když se přenesli přes první šok a rozmrzelost, překvapivě ji zaplatili i lemní jazykový kurz v Cambridge, a ona se po dvou měsících intenzivní výuky angličtiny vrátila a zůstala u nich rok. Rodina byla spokojená, že má nakonec vzdělanou au-pair, a na večerích s mnoha přáteli dávali k dobru svou rodinnou verzi *My Fair Lady* křídlenou s *Cyrilem z Bergeraku*. U Barbory to však dopadlo jinak. Přestože byla celé odpoledne i večer doma, muž nezavolał. Ozval se o tři dny později, když to Barbora vůbec nečekala a neměla u sebe žádnou kamarádku, která by jí byla oporou. Měla dojem, že by situaci mohla nějak zvládnout, když své odpovědi více méně omezi na ano a ne. Kupodivu si navzájem rozuměli – aspoň doukala. Nakonec spolu mluvili po telefonu třikrát, přičemž muž po každé zavolał jindy, než se předtím dohodli. Barboře tak nepřipadalo fér, že on měl o ni všechny informace, jaké mohl chtít: adresu, číslo mobilního telefonu, e-mail a usmívající se obrázek (s dětmi), zatímco ji agentura o něm nesdělila zřehla nic. Nakonec jí přece jen dal svůj e-mail, protože bylo jednodušší si psát než mluvit, ale ještě týden před odjezdem z domova neměla adresu, na kterou měla do Anglie jít, takže ani nemohla přibuzným a kamarádům říct, kde bude. Agentura příznačně v této asymetrii informací neviděla nic nepatřičného.

Vlastně i ten měsíc byl absurdní: mělo to být její první velké loučení, protože nikdy předtím rodinu a přátele na delší dobu neopustila. Okruh přátel a příbuzných byl obrovský, a bylo jasné, že většinou přijde jen o spěšná rozloučení, která vůbec nebudou mít charakter pořádné rozlučkové oslavy. S některými lidmi se před odjezdem nestihne sekat vůbec. Byl to zvláštní pocit, že si poprvé doopravdy uvědomila, kolika lidem na ní záleží, až v okamžiku, kdy se je chystala opustit. Ale myšlenky na to, koho tu nechává, brzy vytlačila nutnost přemýšlet o tom, co si musí vzít s sebou. Obojí jí připadalo stejně důležité. Nejdřív její Bible, Barbora byla věrnou vyznavačkou menšinové protestantské víry, a její kamarád Robo ji věnoval speciální cestovní vydání Nového zákona a napsal jí do

cestu probírala. Téměř stejně znepokojivá byla první otázka, kterou jí položila žena u imigrační kontroly, když tam ospale přesunula všech na svá zavazadla z autobusu. Zeptala se jí, jestli si jede do Anglie hledat přítele. Na druhou stranu představovala cesta autobusem skvělou příležitost vyměnit si s ostatními telefonní čísla, což jí dávalo pocit bezpečí pro případ, že by nikdo nebyl moc přátelský, až do rodiny přijede. Nakonec však žádné z těchto telefonních čísel nikdy nepoužila.

Barbora ještě víc litovala, že jela autobusem, když dorazila na nádraží Victoria Station, jak se domluvila s Cowanovými – svou budoucí rodinou. Neměla ponětí o tom, že by tam mohlo být vlakové nádraží, metro, a navíc cosi, čemu se říká Green Line a kde ji vysadili, jenže to bylo úplně někde jinde, než kde je hlavní autobusové nádraží. Nakonec jí pomohla dívka, která uměla lépe anglicky než Barbora, zavolala jejím jménem Cowanovým a podařilo se jí celé nedorozumění vysvětlit. Přesto byla při prvním setkání s panem Cowanem daleko nervóznější, než si představovala. Zbytek dne jí připomínal jednu velkou rozmazanou šmouhu. Zdálo se jí, že se všechno odchrálo strašně rychle. Pan Cowan jí chtěl vykládat o všech místech, kterými projížděl, ale bylo jich hrozně moc a on mluvil tak rychle, že zkrátka vůbec ničemu nerozuměla. Připadalo jí, že angličtina, kterou se učila ve škole, se hodí do jiného světa, a hlavně měla úplně jiný přízvuk než tato nová angličtina, na niž si bude muset zvyknout v Londýně.

Když Barbora přijela ke Cowanovým domů, nastal ještě větší zmatek. Navenek se rodina zdála být velmi přátelská, vlnná a pohostinná. Neustále se na ni usmívali, libily se jim dátky, které přivezla, a s nadšením jí ukazovali nejen její pokoj, ale nejrůznější věci, které děti vyrobily ve svém vlastním pokoji nebo ve škole. Zároveň to však bylo něco úplně jiného než u ní doma. Všichni jí připadali tak nějak rozčekaní, jako by ji prováděli po domě a zároveň byli příliš zaneprázdnění jinými věcmi a jí věnovali pozornost jen jakoby napůl. Nebylo to společné poklidné posezení, jaké očekávala. Vlastně nic vyložené nepostrádala, ale prostě se to celé odehrávalo moc rychle, takže neměla příliš času zvyknout si na dům ani na lidi. Barbora si uvědomila až později, že lidé obvykle mívají au-pair právě proto, aby čas ušetřili, a ne aby jím plynuli, a očekávají, že se dívky rychle všechno naučí. Vydávala ji z mýru hlavně četná pravidla, která jí říkali ohledně toho, co by měla a neměla dělat v kuchyni praktikujiících židů: různé barvy utěrek na maso a na mléko, něco o krvi ve vajíčkách – copak ve vajíčkách je krev? – a vážné varování před jídly, která rozhodně nikdy nesmí přinést do domu. V tu chvíli byla celkem ráda, že jediné prase, které si s sebou vzala, bylo to modré plyšové.

Jarmile se podařilo skloubit práci au-pair s tím, že vždycky vypadala, jako by měla být právě objevena coby modelka. V koutcích na vysokých podpatečích, upnutých džmách s holým pupíkem, zářivým topem, lesklou rtěnkou a dlouhými odbarvenými blondátními vlasy vypadala, jako by čekala na vyplnění toho, co bylo evidentně jejím skutečným povoláním. Patřila k těm au-pair, pro které byly velice důležité takřka nepostřehnutelné rozdíly mezi šesti páry bot značky Nike – hlavně proto, že to nebyly adidas. Inklinace ke sportu u ní byla spíš záležitostí stylu, než že by sport opravdu provozovala. Jarmila si ce pravidelně chodila do tělocvičny, ale jenom proto, že to byla skvělá záminka, jak uniknout nudě domova a domácích prací. Navíc v tamějším baru měli její oblíbenou čokoládu, a taky muži, co právě skončili s posilováním, měli něco do sebe.

Pracovat jako au-pair bylo tou dobou pro ženy Jarmilina věku sice už zavedenou alternativou, zároveň se to však stále považovalo za jednu z několika možných forem migrace. Například jedna z Jarmilinych provdaných sester si zvolila jiný model, který nabízí jedna místní agentura – péči o seniory v Rakousku. Práce spočívala v tom, že žena byla dvacet čtyři hodin k dispozici po dobu dvou týdnů, a potom trávila dva týdny doma s manželem a dětmi. Její matka už byla v důchodu, a tak se jí během její nepřítomnosti starala o dítě. Druhá Jarmilina vdaná sestra se pokoušela vést standardní rodinný život, ale vydělávat si na živobytí bylo pro ni čím dál tím těžší, hlavně proto, že chtěli spořit peníze na stavbu vlastního rodinného domku. Proto nakonec odešla do ciziny pracovat jako zdravotní sestra a její manžel se stěhoval za prací, kam bylo třeba.

Jarmila se svým smyslem pro styl a módu prostě věděla, že musí jít jediné do Londýna, přes veškeré příležitosti, které nabízel Rakousko. Nejen proto, že pro její budoucnost bude mnohem důležitější angličtina než němčina. Taký proto, že